

NA STRAŻY PRAWA NOWY MODEL PROKURATURY

Michał Gabriel-Węglowski
Magdalena Malinowska-Wójcicka

Wolters Kluwer

NA STRAŻY PRAWA

NOWY MODEL PROKURATURY

Michał Gabriel-Węglowski
Magdalena Malinowska-Wójcicka

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

SERIA **MONOGRAFIE**

Recenzent

Prof. dr hab. Paweł Wiliński

Wydawca

Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący

Paulina Staniszewska-Chudzik

Opracowanie redakcyjne

VioletDesign

Projekt okładek serii

Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni[♥]

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność

Więcej na www.legalnakultura.pl

Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2023

ISBN 978-83-8328-412-5

ISSN 1897-4392

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 728 313 462

e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	7
Wstęp	9
Rozdział I	
Głosy z przeszłości – krótki rys historyczny	19
1. Poglądy w debacie publicznej	19
2. Prokuratura w orzecznictwie trybunałów	35
Rozdział II	
Założenia i cele strategiczne nowego modelu Prokuratury RP	41
Rozdział III	
Prawo o ustroju Prokuratury Rzeczypospolitej Polskiej	57
1. Projekt ustawy – Prawo o ustroju Prokuratury Rzeczypospolitej Polskiej	57
2. Uzasadnienie do projektu ustawy – Prawo o ustroju Prokuratury Rzeczypospolitej Polskiej	243
3. Szczegółowy spis treści projektu ustawy – Prawo o ustroju Prokuratury Rzeczypospolitej Polskiej	291
Rozdział IV	
Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o ustroju Prokuratury Rzeczypospolitej Polskiej	303
1. Projekt ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o ustroju Prokuratury Rzeczypospolitej Polskiej	303

2. Uzasadnienie do projektu ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o ustroju Prokuratury Rzeczypospolitej Polskiej	370
I. Zmiany w Kodeksie postępowania karnego, Kodeksie karnym, Kodeksie karnym skarbowym oraz w niektórych innych ustawach	371
II. Dostosowanie innych ustaw	380
III. Wdrożenie nowego modelu Prokuratury	382
IV. Przepisy końcowe	386
Bibliografia	387
Autorzy	391

WSTĘP

Autorzy oddają do rąk Czytelników pozycję nietypową. Rzadko zdarza się, by w naukowym obiegu wydawniczym pojawiał się projekt ustawy oraz założenia, na których go oparto. Uznaliśmy jednak, iż warto taką próbę podjąć. Nagminnie bowiem od lat w polskim prawodawstwie – również w obszarach o wielkiej doniosłości – pojawiają się projekty aktów prawnych szerzej niekonsultowane, niepoddawane dyskusji społecznej, zwłaszcza najbardziej zainteresowanych. Następnie zaś są uchwalane przez parlament, w którym specjalistów w konkretnych dziedzinach życia czy określonych branżach jest niewiele lub wręcz ich brak. Nie ma żadnej gwarancji, zwłaszcza w krótkiej perspektywie, że przedstawione w niniejszej książce przepisy kiedykolwiek wejdą w życie w takiej lub w przybliżonej formie. Zawierają one jednak pewną, jak się wydaje spójną wizję funkcjonowania jednej z najważniejszych instytucji mających wpływ na właściwe działanie organizmu państwowego, jaką jest Prokuratura. Z tego powodu warto ją przedstawić większemu gronu osób zainteresowanych tą tematyką, z możliwością jej wykorzystania w szerszym lub węższym zakresie. **Ideą naszą jest, aby składowa propozycja miała charakter apolityczny, propaństwowy.** Taki, jaka powinna być w swym istnieniu i przede wszystkim w działaniu Prokuratura.

Przygotowana koncepcja, będąca autorskim dziełem, została oparta przede wszystkim na blisko 25-letnim doświadczeniu zawodowym dr. nauk prawnych – Michała Gabriela-Węglowskiego w środowisku Prokuratury, jako aplikanta, asesora i wreszcie w pełni samodzielnego prokuratora na różnych jej szczeblach, a także na jego wieloletnim dorobku naukowym i publicystycznym; ponadto zaś, na długotrwałych obserwacjach życia publicznego w Polsce oraz na świecie; *ergo*, na całym konglomeracie spostrzeżeń i przeżyć z tego wynikających.

Jednakże niektóre ważne elementy proponowanej konstrukcji Prokuratury zostały ukształtowane, a czasem nawet pojawiły się w toku wielu koleżeńskich rozmów z innymi prokuratorami. Wymienić tu trzeba – za ich zgodą – przede wszystkim panów prokuratorów, dr. **Alfreda Staszaka** i **Roberta Kmieciaka** z Zielonej Góry, którzy wnieśli szczególnie ważny wkład w dyskusję nad założeniami do ustawy, a nadto panie prokuratorów, **Anetę Pich** ze Szczecina i **Aleksandrę Malinowską-Bizon** z Kartuz oraz panów prokuratorów, **Zbigniewa Niemczyka** z Gdańska i **Waldemara Kawalca** z Wrocławia.

Prokurator z natury swej profesji nie zajmuje się tworzeniem prawa, lecz jego stosowaniem. Dlatego też zaproszenie do merytorycznej konsultacji przygotowanych projektów ustaw przyjęła dr nauk prawnych Magdalena Malinowska-Wójcicka, wieloletnia specjalistka w dziedzinie legislacji, między innymi w Ministerstwie Sprawiedliwości. Jej wiedza i umiejętności pozwoliły nie tylko wyeliminować czysto legislacyjne niedociągnięcia projektu, ale także dzięki spojrzeniu osoby niezwiązanej blisko z Prokuraturą przanalizować chłodniejszym okiem słuszność koncepcyjną niektórych pomysłów.

* * *

Dotychczasowy model Prokuratury wydaje się nie spełniać już wymagań nowoczesności pod względem funkcjonalnym, a co za tym idzie także organizacyjnym. Nowa propozycja jej działania wymaga innej filozofii i architektury.

Jakkolwiek założenia nowego modelu zostały przedstawione bliżej w drugim rozdziale książki, to warto we wstępie od razu zaznaczyć najbardziej węzłowe czy, dokładniej rzecz ujmując, **strategiczne punkty nowej konstrukcji Prokuratury**. Należą do nich:

- wysoka autonomiczność Prokuratury jako instytucji (oddzielony od funkcji Ministra Sprawiedliwości niezależny Prokurator Generalny, własny budżet);
- zachowanie śledczej funkcji Prokuratury tylko w sprawach poważniejszych (śledztwa) oraz wyraźne położenie nacisku na sądową rolę Prokuratury w postępowaniu prowadzonym w formie dochodzenia

Rozdział I

GŁOSY Z PRZESZŁOŚCI – KRÓTKI RYS HISTORYCZNY

1. Poglądy w debacie publicznej

Po załamaniu się systemu ustrojowego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oczywiste stało się, że wśród ogromu kierunków reform, jakich wymagało nasze państwo, jedną z ważniejszych było przeformowanie Prokuratury. Choć dotychczasowy, do 1989 r., model instytucji był ukształtowany dość stabilnie, to ostatnia ówczesna ustawa regulująca jej funkcjonowanie miała świeży rodowód, gdyż pochodziła z czerwca 1985 r.¹, a więc uchwalono ją zaledwie 4 lata przed obradami Okrągłego Stołu i pierwszymi częściowo wolnymi wyborami parlamentarnymi.

W owym schyłkowym okresie ustroju socjalistycznego do głównych elementów modelu Prokuratury można zaliczyć²:

- funkcjonowanie formalnie samodzielnego Prokuratora Generalnego PRL (PG);
- swoiście i charakterystycznie dla tamtej epoki określone podstawowe zadania instytucji, tj.:
 - ochrona i umacnianie ustroju politycznego i społeczno-gospodarczego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz ochrona własności społecznej i zapewnienie poszanowania praw obywateli oraz

¹ Ustawa z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (tekst pierwotny: Dz. U. Nr 31, poz. 138 ze zm.).

² Wersja ustawy na dzień 1 stycznia 1989 r.

- wpływanie na kształtowanie świadomości obywateli w duchu szacunku dla prawa i przestrzegania dyscypliny społecznej,
- strzeżenie praworządności ludowej w działaniach organów państwowych, innych państwowych jednostek organizacyjnych, spółdzielni i ich związków, organizacji zawodowych, samorządowych i społecznych, a także w postępowaniu obywateli;
- zarówno śledczą, jak i sądową – prócz szeregu innych uprawnień – rolę prokuratorów;
- podległość PG Radzie Państwa, powołującej i odwołującej go;
- prawo PG zwracania się do Rady Państwa lub Rady Ministrów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej, jak również występowania do Rady Państwa o ustalenie powszechnie obowiązującej wykładni ustaw;
- trójszczeblowość organizacji (Prokuratura Generalna, prokuratury wojewódzkie, prokuratury rejonowe);
- formalnie zadeklarowana niezależność prokuratorów, ograniczona jednak w sposób nieprecyzyjny podległością służbową;
- brak samorządu prokuratorowskiego (trudno za takowy uznać ówczesne Kolegium Prokuratury PRL).

Zwraca uwagę, że relatywna szczupłość ustawy z 1985 r. (120 artykułów) może świadczyć o niedoregulowaniu szeregu kwestii, które mogły być pozostawione praktyce i nieformalnemu oddziaływaniu. Co jednak ciekawe, ustawa już od wersji pierwotnej bardziej niż obecnie – choć i tak daleko niewystarczająco – chroniła prokuratora przed przymusowym zbyt długim delegowaniem do innej jednostki, określając, że bez jego zgody może to nastąpić na maksymalnie 6 miesięcy w roku, bez względu na to, o jakie miejsce delegowania chodziło.

Niestety, po 1989 r. nie zdecydowano się politycznie na gruntowną debatę nad Prokuraturą, a w konsekwencji finalnie zaniechano przygotowania i uchwalenia zupełnie nowej ustawy, a tym bardziej stworzenia całkowicie nowego pomysłu na nią, odrywającego się od sposobu myślenia z poprzednich dekad³. Zamiast tego ustawa o prokuraturze z 1985 r.

³ Jak wskazywał S. Jaworski: „Zwraca uwagę znamieny fakt, że pomimo powszechnej krytyki tego modelu podczas obrad «Okrągłego Stołu», jak i w okresie późniejszym,

była poddawana ogromnej liczbie nowelizacji⁴. Wiele z nich przy tym obejmowało dodanie, usunięcie lub zmodyfikowanie znacznej liczby przepisów. Między dniem 1 stycznia 1990 r. a dniem 1 marca 2016 r. uchwalono aż 66 ustaw, w których zawarto artykuły nowelizujące przepisy ustawy o prokuraturze. Przykładowo tylko, choćby ustawa z dnia 29 marca 2007 r. o zmianie ustawy o Krajowym Centrum Szkolenia Kadr Sądów Powszechnych i Prokuratury oraz niektórych innych ustaw⁵ w art. 2 dodała 7 nowych przepisów, dokonała modyfikacji treści 10 (artykułów, ustępów lub punktów) oraz uchyliła 4 artykuły ustawy o prokuraturze.

Zatem na przestrzeni ćwierćwiecza w sumie doszło do co najmniej kilkuset (sic!) najróżniejszych zmian w ustawie. Oczywiście wiele z nich byłoby niezbędnych także, gdyby na początku lat 90. XX w. czy też nieco później uchwalono nową ustawę prokuratorską. Niemniej jednak skala nowelizacji była ogromna, co z pewnością nie sprzyjało stabilizacji działalności instytucji. Inna sprawa, że uchwalona dnia 27 lipca 2001 r. ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych⁶ do marca 2016 r. znowelizowana została przez 69 kolejnych ustaw, a od tego momentu, w o połowę krótszym czasie przeszła kolejnych 38 nowelizacji.

Z pewnością taka liczba zmian ustawowych w jakimś stopniu jest dyktowana dynamiką współczesnego świata, ale bez wątpienia odpowiada za nią także niestabilność instytucjonalna polskiego państwa (a zwłaszcza polityczna silna skłonność do zrywania ciągłości pracy poprzedników

brakowało pomysłu i woli politycznej na radykalne odejście od zastanego systemu. Jedy-
nym zabiegiem ustrojowym, na jaki się wówczas zdecydowano, było podporządkowanie
prokuratury ministrowi sprawiedliwości, który pełnił równocześnie obowiązki Prokuratora
Generalnego” – S. Jaworski, *Rozważania na temat modelu prokuratury*, „Prokuratura
i Prawo” 2005/5.

⁴ Intersującą węzłową kwestie funkcjonowania prokuratury w PRL oraz jej losy
w pierwszych latach III RP, w tym także zakres ówczesnych propozycji konstytucyjnych
omawia S. Patyra w artykule *Ewolucja ustroju prokuratury w latach 1989–1997*, „Annales
Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio G. Ius” 1998/1. Z kolei szerokie omówienie
prokuratury przedwojennej zawiera opracowanie M. Materniak-Pawłowskiej, *Prokuratura
II Rzeczypospolitej w świetle obowiązującego ustawodawstwa*, „Studia Iuridica Lublinensia”
2016/3. Zob. także P. Sarnecki, *Możliwość demokratycznej kontroli nad działalnością pro-
kuratury w aktualnym układzie instytucjonalnym*, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2012/1.

⁵ Dz. U. Nr 64, poz. 433.

⁶ Tekst pierwotny: Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.

w tychże instytucjach). Każde to stawiać pytania o jakość *in extenso* polskiej legislacji.

Za swoją katastrofę dla Prokuratury można zaś uznać niewprowadzenie jej w jakimkolwiek stopniu do przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.⁷ Nie określono w niej ani podstawowych zadań instytucji, ani fundamentalnych gwarancji niezależności zarówno dla niej samej, jak i dla prokuratorów. Krótkowzroczność i całkowite ignorowanie argumentów prokonstytucyjnych względem pozycji Prokuratury przez autorów ustawy zasadniczej i, szerzej, klasy politycznej w tym zakresie można określić, ujmując to łagodnie, jako głęboko zasmucającą, biorąc pod uwagę rolę, jaką w demokratycznym i praworządnym państwie spełnia Prokuratura⁸. A na gruncie polskim dysponuje ona przecież ogromnymi uprawnieniami w celu wymuszenia przestrzegania prawa, a przy tym bez prokuratora karnoprawny sądowy

⁷ Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.

⁸ Do bardzo wielu głosów krytycznych w tej mierze, zarówno sprzed wejścia w życie Konstytucji, jak i po nim, pochodzących ze środowiska prokuratorowskiego, ale i osób spoza niego, odwołuje się np. W. Grzeszczyk, *Nowy model ustrojowy prokuratury*, „Prokuratura i Prawo” 2010/3, w tym m.in.: W. Grzeszczyk, *Znowelizowana ustawa o prokuraturze*, „Państwo i Prawo” 1994/2; S. Iwanicki, *Prokuratura w nowej Konstytucji*, „Prokuratura i Prawo” 1995/2; J. Gurgul, *Model prokuratury – ustrój i organizacja*, „Prokuratura i Prawo” 1996/9; Z. Witkowski, *Kilka uwag na temat prawnoustrojowego usytuowania prokuratury w konstytucjach wybranych państw współczesnej Europy* [w:] *Prokuratura*, red. W. Czerwiński, Toruń 1997; R. Kmiecik, *Prokuratura w „demokratycznym państwie” (refleksje sceptyczne)*, „Prokurator” 2000/1; S. Waltoś, *Prokuratura – jej miejsce wśród organów władzy, struktura i funkcje*, „Państwo i Prawo” 2002/4; S. Jaworski, *Rozważania na temat...*; B. Mił, *Instrumenty premiera, czyli cena za autonomię prokuratury*, „Rzeczpospolita” z dnia 25 września 2009 r.; A. Stankowski, *Propozycja unormowań Prokuratury w Konstytucji RP*, „Prokuratura i Prawo” 2009/10; A. Ważny, *Konstytucja bez prokuratury*, „Prokuratura i Prawo” 2009/9. Por. także: B. Kurzępa, *O nowy kształt prokuratury*, „Prokurator” 2000/1 oraz B. Kurzępa, *Prokuratura – organ do leczenia czy wymiany?*, „Prokurator” 2003/3–4; K. Gorazdowski, *Kilka słów o pracy i reformie prokuratury*, „Prokurator” 2003/3–4; K. Parulski, *Reforma prokuratury*, „Prokurator” 2004/2; H. Zięba-Załucka, *Prokuratura organem ustawowym, czy może konstytucyjnym?*, „Przegląd Prawa Publicznego” 2011/5; P. Sarnecki, *Możliwość demokratycznej kontroli...*; J. Śliwa, *O potrzebie dokończenia reformy prokuratury* [w:] *Państwo prawa i prawo karne. Księga jubileuszowa Profesora Andrzeja Zolla*, t. 1, red. P. Kardas, T. Sroka, W. Wróbel, Warszawa 2012. Dość obszerną relację z przebiegu prac konstytucyjnych, choć w ujęciu ogólnym siłą rzeczy, zawiera artykuł P. Winczorka, *Uwarunkowania prac nad nową Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej*, „Państwo i Prawo” 1997/11–12; brak w nim jakichkolwiek wzmianek o dyskusji nad pozycją prokuratury.

wymiar sprawiedliwości, działający w przytłaczającej większości na wniosek oskarżyciela publicznego, pozostaje praktycznie martwy⁹.

Przytoczony przez S. Patyrę¹⁰ opis nieumiejętności wypracowania politycznego kompromisu w kwestii umieszczenia Prokuratury w Konstytucji, a w konsekwencji finalnego odrzucenia propozycji przez Komisję Konstytucyjną znakomicie odpowiada popularnemu porzekadłu opisującemu ironicznie działanie kompletnie nieracjonalne: „zbij pan termometr, nie będziesz pan miał gorączki...”.

R. Kmiecik w 2000 r., krytycznie odnosząc się do sposobu urzeczywistnienia normy art. 2 Konstytucji, tj. demokratycznego państwa prawa, zwracał uwagę na marginalizację Prokuratury i dzielił się następującą konstatacją: „Jest to o tyle zastanawiające, że nie ma w państwie prawnym innego organu, który byłoby w stanie zapewnić ochronę konstytucyjnego porządku prawnego w sposób porównywalny do prokuratury; oczywiście prokuratury wyposażonej w odpowiednie uprawnienia i wykazującej wolę korzystania z tych uprawnień w sposób zgodny z prawem, nie zaś doraźnym interesem politycznym. [...] Współczesne «państwo prawne» nie może funkcjonować bez sprawnej prokuratury, związanej bardziej z sądownictwem niż z administracją państwową i tym samym mniej podatnej na oddziaływanie czynników politycznych i administracyjnych (rządowych)”¹¹.

Siedem lat później A. Gaberle dodawał: „W Polsce prokuratura nie znalazła miejsca w Konstytucji, co można odczytywać jako przypisanie jej podrzędnej roli w systemie organów władzy państwowej, powołano za to wiele instytucji zdolnych do przejęcia jej zadań. [...] Czy nie lepiej zatem uznać, że istnienie prokuratury to mnożenie instytucji służące bardziej przecinaniu się kompetencji i wynikającej z tego niesprawności działania, niż ochronie praw obywateli, wobec czego lepiej przekazać jej tradycyjne

⁹ Warto tu odnotować, że w 2010 r. pojawił się poselski projekt zmiany Konstytucji wprowadzający prokuraturę do ustawy zasadniczej, jednakże, jak wiadomo, nie urzeczywistnił on się w formie uchwalenia prawa. Jego kształt wywołał dyskusję – por. np. K. Dratwa, *Prokuratura w Konstytucji: ustawowa kosmetyka*, „Rzeczpospolita” z dnia 22 stycznia 2011 r. oraz P. Winczorek, *Konstytucyjny status prokuratury*, „Rzeczpospolita” z dnia 27 stycznia 2011 r.

¹⁰ *Ewolucja ustroju...*

¹¹ R. Kmiecik, *Prokuratura w „demokratycznym państwie prawnym”...*

Książka przedstawia propozycję istotnej zmiany filozofii funkcjonowania Prokuratury. Zawiera projekty ustaw – Prawo o ustroju Prokuratury Rzeczypospolitej Polskiej oraz jej przepisów wprowadzających. Towarzyszy im omówienie założeń i celów strategicznych reformy, uzasadnienia dla poszczególnych przepisów, a także przywołanie głosów w dyskusji z ostatnich dekad na temat kierunku potrzebnych przekształceń tej instytucji.

Opracowanie, stworzone *pro publico bono*, skierowane jest do wszystkich zainteresowanych tą tematyką, tym bardziej w obliczu tak niespokojnych wewnętrznie i zewnętrznie czasów, a także rodzących się wyzwań, jakich doświadczamy jako Polacy i Europejczycy.

„Prezentowane opracowanie cechuje się wysokim poziomem merytorycznym, a koncepcja przedstawiona przez Autorów zasługuje na uwagę i szczegółową analizę. Na rynku wydawniczym nie ma publikacji na temat reformy Prokuratury oraz konkretnej wizji jej zmian. Pojawienie się tej książki ma więc głęboki sens, umożliwi otwarcie publicznej debaty w sposób jawny i dostępny dla każdego zainteresowanego oraz dla ogółu czytelników.”

Z recenzji prof. dr. hab. Pawła Wilińskiego

Michał Gabriel-Węglowski – doktor nauk prawnych; prokurator Prokuratury Regionalnej w Gdańsku; sędzia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym; twórca i współautor ponad stu publikacji naukowych, praktycznych i publicystycznych dotyczących prawa karnego i funkcjonowania Prokuratury; współautor projektu Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, 2014), wielokrotny uczestnik, panelista i prelegent konferencji naukowych i seminariów szkoleniowych; przez wiele lat prokurator pionu zwalczania przestępczości zorganizowanej; współtwórca metodyki zwalczania uprowadzeń dla okupu.

Magdalena Malinowska-Wójcicka – doktor nauk prawnych; ekspertka z zakresu legislacji, członkini Polskiego Towarzystwa Legislacyjnego; kierowniczką studiów podyplomowych Legislacja w praktyce na Uczelni Łazarskiego oraz członkini Centrum Badań Procesu Legislacyjnego na tej Uczelni, w latach 2010–2016 główna specjalistka do spraw legislacji w Ministerstwie Sprawiedliwości; w latach 2016–2020 koordynatorka prac legislacyjnych w Departamencie Mieszkalnictwa Ministerstwa Rozwoju; obecnie główna specjalistka w Agencji Badań Medycznych w Dziale Kontraktacji; autorka licznych publikacji naukowych z zakresu prawa konstytucyjnego, legislacji oraz prawa lokatorskiego; niezależna ekspertka w zespołach roboczych opracowujących i opiniujących akty prawne z zakresu ochrony zdrowia i innych dziedzin objętych pracami parlamentarnymi, uczestniczka i prelegentka wielu konferencji krajowych i międzynarodowych.

9788383284125 W01P01

ISSN 1897-4392
ISBN 978-83-8328-412-5

9 788383 284125

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

CENA 99 ZŁ (W TYM 5% VAT)